

12 สังคมวิทยาของสิทธิมนุษยชน

ดำเนินรายการและร่วมอภิปรายโดย อนุสรณ์ อุณโณ

12-1 ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของฝ่ายขวาไทยจากช่วงเวลา 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึง 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519

รวินทร์ คำโพธิ์ทอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ravinthomya@gmail.com

บทความชิ้นนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของฝ่ายขวาไทยจากช่วงเวลา 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึง 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ด้วยทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social movement theory) ในรูปแบบของขบวนการต่อต้าน (counter-movements) โดยมีขบวนการฯ และกลุ่มแนวร่วมการเคลื่อนไหวทางสังคมช่วงเวลานี้ที่นอกเหนือจากงานศึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับ 5 กลุ่มหลัก ได้แก่ นวพล, กระทิงแดง, ลูกเสือชาวบ้าน, กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ. รমন.) และกองกำกับการสนับสนุนทางอากาศตำรวจตระเวนชายแดน (ตำรวจพลร่ม) ที่ผ่านมา (ธงชัย วินิจจะกุล 2558, ประจักษ์ ก้องกีรติ 2558, Bowie, Katherine 1997, Hyun, Sinae 2014) ทั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นพบขบวนการฯ และกลุ่มแนวร่วมนี้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทั้งกลุ่มของสื่อมวลชน กลุ่มของประชาชน หน่วยงานความมั่นคง และกลุ่มนิสิตนักศึกษา ได้แก่ ชมรมวิทยุเสรี, ชมรมแม่บ้าน, หน่วยล่าสังหารสวัสดี 60, ขบวนการ, สำนักงานส่งเสริมเยาวชน, พรรคไทย, นน. ปช., กลุ่มพิทักษ์ชาติไทย และกลุ่มประชาชนพิทักษ์ชาติไทย รวมทั้งหนังสือพิมพ์บางฉบับและกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีทรศนะฝ่ายขวา ทั้งนี้ บทความนี้ ศึกษาเพื่อตอบคำถามวิจัย 2 ประการ คือ 1. ขบวนการฯ เหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร 2. ขบวนการฯ เหล่านี้ แสดงบทบาทอย่างไรต่อกลุ่มนิสิตนักศึกษาฝ่ายก้าวหน้า-ฝ่ายซ้ายไทยในช่วงเวลาดังกล่าว

คำสำคัญ

"ทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม, ขบวนการต่อต้าน, ฝ่ายขวาไทย, ยุคทองของประชาธิปไตยในไทย, , ขบวนการนักศึกษาฝ่ายก้าวหน้าไทย

12-2 ‘เจ้าหญิงแห่งสิทธิมนุษยชน’: บทสำรวจการเมืองเรื่องที่มาและการเมืองเรื่องความหมายของสิทธิมนุษยชนใน ‘วัฒนธรรมสิทธิผานถิ่น’ ของไทย

ติณณภพจ์ สิ้นสมบูรณ์ทอง คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

tinnaphopsins@hotmail.co.th

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาทรงแสดงบทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนภายในประเทศผ่านโครงการในพระอุปถัมภ์ ในขณะที่เดียวกันพระองค์ก็ทรงร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงรักษาคุณค่าของสิทธิมนุษยชน ‘อันเป็นสากล’ ในระดับระหว่างประเทศ โดยการดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูต ผู้แทนถาวรแห่งประเทศไทยประจำสหประชาชาติ รวมถึงตำแหน่งทูตสันถวไมตรีด้านหลักนิติธรรมของอาเซียน อย่างไรก็ตาม บทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนภายในและระหว่างประเทศของพระองค์กลับถูกมองว่ายังคงขาดความเป็นสากลและเลือกปฏิบัติเนื่องจากเพิกเฉยต่อการใช้กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพและการสร้างความรุนแรงโดยฝ่ายราชาชาตินิยมผู้ซึ่งต่อต้านประชาธิปไตยรวมทั้งสถาบันทหารที่กระทำต่อประชาชนในขบวนการประชาธิปไตย ซึ่งล้วนเป็นกลุ่มพลังทางสังคมที่สร้างความชอบธรรมให้แก่ ‘สิทธิมนุษยชนแบบไทยๆ’ งานศึกษาชิ้นนี้จึงมุ่งทำความเข้าใจสิทธิมนุษยชนของพระองค์โดยก้าวข้ามกรอบสากลนิยม (universalism) ของฝ่ายวิพากษ์วิจารณ์และก้าวข้ามกรอบสัมพัทธนิยมทางวัฒนธรรม (cultural relativism) ของฝ่ายสนับสนุนพระองค์ในเวลาเดียวกัน โดยศึกษาการเมืองเรื่องที่มาและการเมืองเรื่องความหมายของคำว่า ‘Rights’ และ ‘สิทธิมนุษยชน’ เพื่อบ่งชี้ให้เห็นถึงความลักลั่นและความไม่ลงรอยกันระหว่างที่มาและความหมายของทั้งสองคำ ในขณะเดียวกันก็เน้นย้ำให้เห็นถึงความมีอาจแยกขาดจากกันได้ของคำทั้งสองภายในการเมืองเรื่องโลกาสัมพันธ์ (cosmo-politics) เพื่อชี้ให้เห็นถึงปรากฏการณ์ ‘วัฒนธรรมสิทธิผานถิ่น’ (vernacular rights cultures) ในประเทศไทย

คำสำคัญ

ข้ามชาตินิยม, ผานถิ่น, สัมพัทธนิยมทางวัฒนธรรม, สากลนิยม, สิทธิมนุษยชน

12-3 ภาวะสุ่มเสี่ยงของสิทธิเรื่องที่พักอาศัยของแรงงานไทยในเกาหลีใต้

สุทธาร์ตน์ มุสิกะวงค์ อาจารย์ประจำ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

รีนา ต๊ะดี นักวิจัย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

สุ่มเสี่ยงเป็นโครงสร้างที่กำหนดสิทธิในที่พักอาศัยในปัจจุบันอย่างไร แรงงานข้ามชาติในเกาหลีใต้ส่วนใหญ่มาจากซีกโลกใต้ ได้แก่ เอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชาวไทยที่มีวีซ่าทำงานชั่วคราวในเกาหลีใต้ประสบกับข้อจำกัดด้านสิทธิแรงงานหลายประการ พวกเขาอาศัยในที่เปิด และสามารถถูกคุกคามได้ แต่ก็มีได้เกรงกลัวต่อการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ณ ที่ทำงาน แรงงานชาวไทยที่ไม่มีเอกสารการจ้างงานและวีซ่าอย่างถูกกฎหมายเรียกตัวเองว่า “คนผี” และอาศัยอยู่ในเงามืด ทำงานในอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งศัลยกรรม รถมอเตอร์ สวนผัก ฟาร์มปศุสัตว์ อุตสาหกรรมอาหารแห้ง ก่อสร้าง นวด และรับจ้างรายวัน สถานะแรงงานเหล่านี้นำไปสู่ภาวะสุ่มเสี่ยงของชีวิต คือแรงงานชาวไทยเหล่านี้มีข้อจำกัดในการเข้าถึงสิทธิต่างๆของตน เนื่องจากสภาพที่ผิดกฎหมาย บทความนี้ตั้งคำถาม 3 ข้อ คือ 1) สาเหตุที่ทำให้การต่อสู้กับชีวิตประจำวันของแรงงานชาวไทยในเกาหลีใต้มีลักษณะ “สุ่มเสี่ยง” ได้แก่อะไรบ้าง 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิอันสุ่มเสี่ยงของแรงงานไทยในเกาหลีใต้และสิทธิที่อยู่อาศัยเป็นอย่างไร และ 3) สภาวะ